

7/18821
G.K. 174

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2013-610.01-328/2175/4349
Konu : Yazılı soru önergesi

23/09/2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 18/03/2013 tarihli ve 43452547-120.00-113625 sayılı yazı,
b) Millî Savunma Bakanlığı ifadeli, 29/03/2013 tarihli ve 2013/7157/Kan. ve Kar.D. Kan.Tetkik ve İşl.Ş.949 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde Muğla Milletvekili Prof. Dr. Nurettin Demir tarafından Millî Savunma Bakanlığına yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/18821 Esas Nolu soru önergesi, anılan Bakanlıkça söz konusu soru önergesinin Bakanlığımızı ilgilendirdiği değerlendirilerek ilgi (b) yazıyla Bakanlığımıza intikal ettirilmiştir.

Söz konusu soru önergesiyle ilgili Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2013-610.01-328/2174/4348
Konu : Yazılı soru önergesi

23.09/2013

Sayın Prof. Dr. Nurettin DEMİR
Muğla Milletvekili
TBMM

Millî Savunma Bakanlığına yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/18821 Esas Nolu soru önergesinin Bakanlığımızca cevaplandırılmasının uygun olacağı değerlendirildiğinden, söz konusu Bakanlıkça Bakanlığımıza gönderilmiş olup, soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- İsviçre'nin Cenevre kentinde faaliyet gösteren Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonunun 1991/42 sayılı Kararıyla kurulmuştur. Çalışma Grubunun Birleşmiş Milletler Evrensel İnsan Hakları Beyannamesi ve ülkelerce imzalanmış diğer uluslararası sözleşmelerde öngörülen ilkelere aykırı olarak özgürlükten yoksun bırakılma iddialarına ilişkin görüş bildirmek, değerlendirme yapmak ve bu kapsamda gerekli gördüğü durumlarda ülkelere ziyaret düzenlemek gibi yetkileri, bireylerin de haklarındaki özgürlükten yoksun bırakma kararlarının keyfi olduğu iddiasıyla Çalışma Grubuna başvurma hakları bulunmaktadır.

Çalışma Grubu bireyler tarafından yapılan başvuruları değerlendirirken öncelikle, ilgili devlete diplomatik yoldan başvuruyu ileterek, başvuruya ilişkin değerlendirmelerini sormakta, gerekli bilgi ve belgelerin gönderilmesini istemektedir. Başvurunun taraflara iletilmesi ve görüşlerin alınmasını müteakip Çalışma Grubu, özgürlükten yoksun bırakma olayında bir keyfilik olduğunu tespit etmesi halinde, ilgili Hükûmete bu yöndeki görüşünü iletmekte ve keyfiliğin önlenmesi için tavsiyelerde bulunmaktadır. Çalışma Grubunun görüşleri bağlayıcı olmamakla birlikte İnsan Hakları Konseyinin raporlarına konu olmaktadır.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyinin 24 Aralık 2012 tarihli oturumunda kabul edilen Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubunun raporunda Ülkemiz, Çalışma Grubunun bilgi ve belge taleplerine olumlu cevap veren ülkeler arasında sayılmıştır.

II- Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden;

12 Eylül 2012 tarihinde, kamuoyunda Balyoz Davası olarak bilinen davadaki tutuklularının aileleri tarafından oluşturulan "Vardiya Bizde" platformu adına, merkezi Amerika'da olan danışma şirketi Perseus aracılığıyla Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubuna başvuruda bulunulduğu;

Başvuranlar tarafından Çalışma Grubuna sunulan 33 sayfalık dilekçede; delillerin çelişkili olduğu, kronolojik tutarsızlıklar bulunduğu, soruşturma aşamasında kısıtlama kararı nedeniyle delillere ulaşamadığı, kovuşturma aşamasında ise CD'lerin imajlarının geç verildiği, mahkemenin bilirkişi raporu alınması, tanık dinlenilmesi talebini reddettiği,

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

mahkemenin delillerin değerlendirme sürecini atladığı, yargılanmanın makul sürede yapılmadığı, avukatların gizlilik hakkının ihlal edildiği yönündeki şikayetler sıralanarak tutuklamaların keyfi olduğunun iddia edildiği;

Çalışma Grubu tarafından başvurunun Dışişleri Bakanlığına iletilerek Hükûmetimizden bilgi ve belge talep edildiği ve görüş sorulduğu; Dışişleri Bakanlığının bu talebinin 26 Eylül 2012 tarihinde Bakanlığımıza iletildiği;

Bakanlığımızın 44 sayfadan oluşan görüş yazısı ile gerekli bilgi ve belgelerin 12 DVD hâlinde Çalışma Grubuna iletmek üzere 12 Kasım 2012 tarihinde Dışişleri Bakanlığına gönderildiği;

Bakanlığımız görüşünün hazırlanmasında, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Çetin Doğan/Türkiye başvurusunda vermiş olduğu kabul edilebilirlik kararı ve başvuranlar hakkında İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının 6 Temmuz 2010 tarihli iddianamesinde yer alan bilgilerin esas alındığı; Bakanlığımızca masumiyet karinesinin ihlal edilmemesine azami ölçüde titizlik gösterilerek, anılan metinde başvuranların iddialarına cevap verildiği; olaylara ilişkin değerlendirilme yapılmadığı ve kanaat bildirilmediği; ayrıca, Çalışma Grubunun başvuruları incelerken çekışmelilik ilkesi ile bağılı olduğu, bu kapsamda Hükûmetimizce sunulan görüşlere karşı başvuranların da değerlendirmelerini Çalışma Grubuna iletme imkânına sahip oldukları;

Bakanlığımızca hazırlanan görüş yazısının 3. paragrafında "ilk derece mahkemesinin karar vermiş olmasına rağmen, bu karar iç hukukta henüz kesin hükme dönüşmediği için, masumiyet karinesine saygı kaygısıyla" hareket edileceğinin açık bir şekilde ifade edildiği;

Görüş yazımızda, öncelikle yargılamanın temyiz aşamasının henüz tamamlanmadığı vurgulanarak, Çalışma Grubunun başvuruyu kabul edilemez bulmaya davet edildiği; bu kapsamda adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkin değerlendirme yapılmayacağı belirtilerek, sadece haksız tutuklama kapsamında iddiaların değerlendirileceğinin belirtildiği;

Davanın kapsamı nedeniyle davanın başlamasına neden olan olaylar, başvuranlar hakkındaki suçlamalar ve yargılamanın geldiği aşamanın Çalışma Grubunun incelemesini kolaylaştırmak amacıyla anlatıldığı; yargılamayı yapan mahkemenin görüşlerin sunulduğu tarihte henüz gerekçeli kararını açıklamamış olduğu da hatırlatılarak, başvuranların delillerin ispat gücüne ilişkin iddiaları hususunda değerlendirme yapılamayacağının ifade edildiği;

Başvuranların Çalışma Grubuna yaptığı başvurudaki iddiaların Çetin Doğan'ın AİHM'e yaptığı başvuruda yer alan ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 5. maddesinde de düzenlenmiş olan tutuklamanın haksızlığına ilişkin iddialar ile genel olarak paralellik arz ettiği; bu nedenle Çalışma Grubuna sunulan Hükûmet görüşlerinin hazırlanmasında Çetin Doğan'ın AİHM'e yaptığı başvuru sonucunda verilen tutuklamanın haksızlığı iddiasının açıkça dayanaktan yoksun olduğunu tespit eden 10 Nisan 2012 tarihli Çetin Doğan/Türkiye (no. 28484/10) kabul edilebilirlik kararına atıflar yapıldığı;

AİHM'in söz konusu kabul edilebilirlik kararını, başvuranın 25 Mayıs 2010 ve 13 Mayıs 2011 tarihli başvuruları ekinde sunduğu belgelere göre yaptığı inceleme sonunda verdiği; kararda ayrıca başvuran hakkında yürütülen soruşturma süreci ve soruşturma kapsamında başvurana isnad edilen eylemlere yer verildiği; yine bir kısım şikâyetlerin kabul edilemez olduğuna hükmedildiği; kabul edilebilir bulduğu şikâyetlerin ise Hükûmete tebliğ edilerek görüş sunmasının istendiği;

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Soru önergesine konu edilen ve Çalışma Grubuna sunulan görüş yazımızın olayların anlatıldığı bölümünde yer alan 39. paragrafının son cümlesinde, 39 ilâ 47. paragraflar arasında yer alan bilgilerin yukarıda bahsedilen AİHM'in kabul edilebilirlik kararından aynen alıntı olduğunun açıkça ifade edildiği; yine görüş yazımızın 42. paragrafının AİHM'in kabul edilebilirlik kararının 11. paragrafının, 43. paragrafın ise 12. paragrafının alıntısı olduğu;

Soru önergesine konu görüş yazımızın Fransızca olarak sunulduğu; yukarıda da açıklandığı gibi, bazı bölümlerin AİHM'in Çetin Doğan başvurusundaki kabul edilebilirlik kararından aynen alındığı, bu kararın orijinalinin de Fransızca olduğu;

Söz konusu AİHM kararının 11. (görüş yazımızın 42.) paragrafının soru önergesine konu ilgili bölümünün Fransızcasının, "Toujours selon le parquet d'Istanbul, le groupe Balyoz avait élaboré, pour atteindre le but énoncé dans la deuxième étape, des plans d'action annexes. L'un des ces plans d'action, Oraj (« orage »), signé par İ.F., général d'armée des forces aériennes et commandant des académies militaires, visait, d'une part, à créer des tensions entre les forces aériennes grecques et turques et à provoquer des accrochages entre des avions de guerre au-dessus de la mer Egée qui devaient se solder par la chute d'un avion militaire turc, et ce aux fins de dévaloriser l'image du gouvernement." şeklinde;

12. (görüş yazımızın 43.) paragrafının Fransızcasının ise "Le parquet d'Istanbul se référait aussi aux documents concernant un autre plan d'action, dénommé Suga (« belle poupée »), signé par l'amiral Ö.Ö., commandant de la flotte de guerre, prévu pour être exécuté principalement par les forces navales lors de la deuxième étape de l'opération Balyoz" şeklinde olduğu;

Bu bölümlerin Türkçe çevirilerinin ise sırasıyla;

"İstanbul Savcılığı'na göre Balyoz grubu, ikinci aşamada ifade edilen hedefe ulaşmak için ek eylem planları hazırlamıştır. Hava Kuvvetleri Komutanı ve Harp Akademileri Komutanı İ.F. tarafından imzalanan Oraj eylem planı ile bir yandan Türk ve Yunan Hava Kuvvetleri arasında gerginlik yaratmak ve Ege denizi üzerinde, savaş uçakları arasında, askeri bir Türk uçağının düşmesiyle sonuçlanması gereken bir çatışmaya neden olmak ve tüm bunlar sayesinde hükûmetin imajını zedelemek amaçlanmış olup; diğer yandan, irticai tehdit bahanesiyle sokakların denetiminin askeri güçler tarafından ele geçirilmesi amacıyla irticai ve islamcı gruplar tarafından Hava Kuvvetleri'ne bağlı kışlalara ve Hava Kuvvetleri Müzesi'ne saldırılması senaryosu öngörülmekteydi.";

"İstanbul Savcılığı iddianamesinde, aynı zamanda, Donanma Komutanı Oramiral Ö.Ö. tarafından imzalanan ve Balyoz eylem planının ikinci aşamasında, özellikle Deniz Kuvvetleri tarafından uygulanması öngörülen, Suga adlı bir başka eylem planıyla ilgili belgelere de yer vermiştir.",

Şeklinde olduğu;

Yukarıda ayrıntılı izah edildiği üzere, soru önergesine konu ilgili cümlelerin AİHM'in anılan kararından aynen alındığı; başvuruların iddialarına karşı Bakanlığımızca olaylar bölümünde herhangi bir değerlendirme yapılmadığı ve kanaat belirtilmediği;

Sonuç olarak, Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubunun çalışma prensipleri arasında yer alan çekişmelilik ilkesi gereğince Hükûmetimizce sunulan görüşler ile gönderilen bilgi ve belgelerin başvurulara iletildiği ve varsa karşı görüşlerini sunma

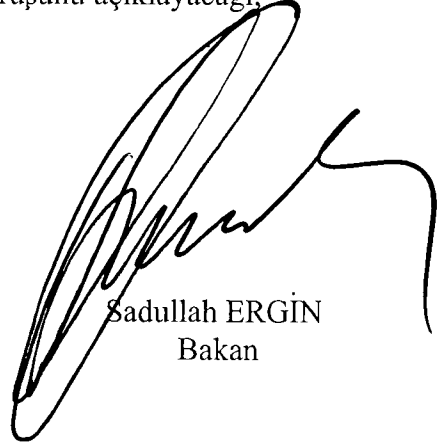
T.C.
ADALET BAKANLIğI
Kanunlar Genel M¼d¼rl¼đ¼

imkânı tanındığı; nitekim soru önergesine yansımış olması bakımından da görüş yazımızın başvuranlara tebliğ edildiği ve bu kapsamda Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubuna başvuranların doğru olmadığını düşündükleri konuların aksini ifade etme imkanlarının tanındığı;

Çalışma Grubunun Hükümetimizin ve başvuranların sunduğu bilgi ve belgeler ile görüşleri nihai olarak değerlendirip, başvuru hakkındaki görüşünü açıklayacağı,

Anlaşılmıştır.

Bilgilerinize sunulur.

Sadullah ERGİN
Bakan